

[Udenrigsministeren]

Vi oplevede, at hr. Gert Petersen truede Folketinget med, at nu skulle SF sandelig nok sørge for at få fyldt dagsordenen i den kommende tid med den ene forespørgsel efter den anden. Og det skulle være nogle rigtig lange forespørgsler, uanset om der så kun sad en halv snes mennesker i salen.

Det var en klar trussel om misbrug af Folketinget og, må jeg sige som medlem af Folketinget, om undergravelse af Tingets værdighed. Derfor fandt jeg det nødvendigt at minde om, at det da ikke var sikkert, at Tingets flertal ville finde sig i, at SF på den måde ville misbruge Folketinget og ødelægge arbejdet i Folketinget.

Hvis den påmindelse har ført til, at man nu tænker sig om i SF og begrænser antallet af filibusterdebatter, så er jeg glad for, at jeg trak forretningsordenen frem af skuffen.

Formanden:

Hr. Gert Petersen for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi skal afslutte forhandlingerne om forretningsordenen.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg må indrømme, at nu slår min humoristiske sans ikke til længere. Jeg synes, det er rystende, hvad udenrigsministeren her siger. Han forvrænger det, jeg sagde. Jeg truede ikke, jeg sagde, at vi agter. Uanset at man har nedsat det udvalg, så agter vi at bringe sikkerhedspolitiske sager frem til debat her i salen. Vi accepterer ikke, at de afvikles på et kvarters tid eller sådan noget. Det anser vi for en hån mod demokratiet.

Sådan kan vi have forskellige opfattelser, hr. udenrigsminister, af, hvad demokrati er, og hvordan man forhåner det, og hvordan man bør respektere det. Vi forventer naturligvis, at Folketinget også udviser interesse for at diskutere disse spørgsmål, når de bliver bragt frem, lige så vel som Folketinget udviser interesse for at diskutere alle mulige andre spørgsmål, der bringes op herinde.

Jeg regner helt bestemt med, at udenrigsministerens trussel – for her er jo tale om en trussel i ordets egentligste forstand – er totalt indholdsløs, men jeg kunne godt lide at se ham prøve at realisere den. Så er jeg helt sikker på, at han vil blive sat på plads, ikke gennem formandens vejledning, for det kan formanden

måske ikke, men igennem afstemning her i salen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 21 af Hans Hækkerup (S), Per Stig Møller (KF), Bjørn Elmquist (V), Jørgen Estrup (RV) og Arne Melchior (CD) (se foran)

vedtoges med 79 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KRF) mod 15 (FP); 14 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 20 af Jens Thoft (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 177:

Forslag til lov om ændring af lov om museer m.v.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).
(Fremsat 12/1 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

Vi lider af historieløshed. Mange menneskers historiske horisont rækker kun et par år eller tre tilbage i tiden. Men hov! Der er jo en baggrund. Der er jo noget, vi står på. Vi kan ikke sådan bare løbe fra hverken vores fortid, vores kunst, vores kultur eller vores sprog. Derfor er det en vigtig lov, den, vi nu skal behandle.

I Socialdemokratiet synes vi ikke, at det lovforslag, der er fremsat, er noget godt forslag. Det synes vi ikke, fordi tilskuddet til den del af museumslivet, som er det afgørende, som er basis for det hele, nemlig de enkelte museer, bliver skåret ned med gennemsnitligt ca. 15 pct. – pr. museum 75.000 kr.

Vi så for nylig, hvad et sparekrav på 2 pct. over for en række statslige institutioner, her f.eks. Nationalmuseet, betød. Nu er det ikke 2

[Søren Hansen]

pct., nu er det en væsentlig større nedskæring, der er tale om, og man behøver ikke at have megen fantasi for at forestille sig følgerne. De er negative.

Det løser måske nogle af regeringens budgetproblemer – det kan være – men det løser ikke museernes problemer. Det skærer ikke engang toppen af museernes problemer. Tværtimod, det skaber nye, og det fjerner den dynamik, der er så fantastisk vigtig også på museerne.

Vi vender os altså imod den omlægning af tilskudsreglerne, som lovforslaget indebærer. Der må være, er det sagt, balance mellem opgaver og midler. Det synes vi er rigtigt.

Efter at have besøgt ganske mange museer landet over er det ikke mit indtryk, at der har været tale om overbalance. Men det må ministeren åbenbart mene, når han finder, at flere og dyre opgaver kan løses for færre midler.

I øvrigt har den nuværende tilskudsstruktur haft det meget positive element i sig, at den har været egnet til at skaffe lokale midler fra amter, fra kommuner og fra andre – den såkaldte guleroeffekt. Den har vist sig meget virksom i masser af tilfælde. Den forsvinder med dette forslag. Det synes vi er synd. Bl.a. af den grund bør denne del af lovforslaget ikke gennemføres.

Når det er sagt, vil jeg gerne notere, at vi, inden lovforslaget blev fremsat, faktisk vandt lidt af en sejr. På kulturområdet er det jo i disse tider værd at notere selv små sejre. Kulturministerens forgænger gik svanger med planer om at ændre statstilskuddene og ændre dem til bloktilskudsordningen. Den idé var vi mange der brugte en hel del tid, faktisk temmelig megen tid, på at få forklaret regeringen ikke var nogen god idé. Det lykkedes at komme igennem med det synspunkt. Nu håber vi, at den nuværende minister vil være lige så åben og tage imod et godt råd: Denne del af forslaget er ikke nogen god del.

Alle, mig bekendt, i museumslivet har den vurdering, at der er tilfredshed med det arbejde, der er gjort i Statens Museumsnævn. Det har løst sine opgaver på en god, en fornuftig og ordentlig facon. Det gælder ikke mindst de mange små museer, som her har kunnet hente råd, vejledning og ekspertise, som de ikke selv har været i stand til at have på alle områder. Med sit lovforslag vil ministeren reducere Statens Museumsnævn. Vi havde snarere set, at det gik den modsatte vej.

Lad mig minde om diskussionen, vi havde, da vi drøftede musikloven og Statens Musikråd. Da gik den radikale gruppe ind for en styrkelse. I dette tilfælde vil ministeren altså den modsatte vej. Forstå det, hvem der kan.

Resultatet bliver, at en række af nævnets opgaver centraliseres i Kulturministeriet, og andre lægges ud som helt nye opgaver til amter og kommuner. Betyder det mon en forenkling? Betyder det besparelser? Jeg tror det ikke.

I øvrigt er det ganske fantastisk, at man efter års forberedelse – og det har der jo været tale om her – efter nøje at have vurderet det enkelte museums situation, Statens Museumsnævns opgaver, forholdet mellem stat, amter og kommuner, den nye kunstsituation, danefægdgtgørelse, museumshøjskole, efteruddannelse osv. osv., når frem til, at det hele ender med et stort nul. En ren nulstilling, en nulløsning i forhold til det tidligere forslag. Jeg kan ikke undgå at få den tanke, at dette forslag må være udarbejdet i Budgetdepartementet og ikke i Kulturministeriet. I så fald tror jeg nemlig ikke, at man var nået frem til det runde nul.

I det videre arbejde med lovforslaget vil vi i Socialdemokratiet gøre, hvad vi kan for at komme så tæt på det forslag, som blev udarbejdet af Statens Museumsnævn, som det overhovedet er gør ligt. Der var for det første tale om et velafbalanceret forslag og for det andet om et forslag, som mig bekendt alle museer, så forskellige de end måtte være, havde tilsluttet sig. Denne enighed i museumsverdenen synes jeg det er værd at notere sig. Det er vigtigt, at den er der.

Nu risikerer vi, hvis dette forslag gennemføres, et hundeslagsmål, alles kamp mod alle. Det, vi behøver, er alles kamp med alle for et helstøbt og ordentligt museumsliv. Det vil vi gøre, hvad vi kan for at arbejde hen imod.

Lad os nu et øjeblik se bort fra det kulturpolitiske og se på den økonomiske side af sagen – det interesserer jo denne regerings ministre. Tag eksemplet Arbejdermuseet. Det får årligt i tilskud 600.000 kr. Det svarer meget nøjagtigt til, hvad det museum sender tilbage i A-skat hvert kvartal. For hver krone der gives ud, gives fire tilbage.

Og så står der ikke et ord i lovforslaget om, hvad vi gør i forhold til Museet for Moderne Kunst. Det vil vi tage op og se nærmere på under udvalgsarbejdet.

[Søren Hansen]

Vi vil også se lidt mere på, om ikke vi kunne lette muligheden for at udstille genstande fra museet. Vi vil endvidere prøve at indføre en revisionsbestemmelse i loven.

Vi har drøftet det indre marked meget på det sidste. Vi har lige lettet de hårde hvidevarer for ½ mia. kr. Det kan godt være, der er nogle, der er blevet lykkeligere af det. Men hvis vi skal konkurrere ordentligt, så gør vi det ikke kun på hårde hvidevarer. Så gør vi det også ved at passe ordentligt på vores kultur. Derfor er dette lovforslag vigtigt. Derfor drejer det sig om at få gjort det bedre.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Hvis Folketinget en årrække tilbage havde diskuteret museer, ville vi have kunnet gøre det i bevidstheden om, at der nok ikke var så mange, der ville lytte til, hvad der blev sagt. Men når vi gør det i dag, ved vi, at vi rundt omkring i Danmark har en museumsbevægelse. Vi ved, at denne museumsbevægelse lokalt er stærkt knyttet til museer, der er opstået i årene forud. Det gør naturligvis, at vi, som den tidligere taler var inde på, står over for noget, der i høj grad er værd at drøfte, noget, der i høj grad er værd at tage alvorligt.

Jeg vil om ministerens lovforslag sige, at det jo er en revision, vi beskæftiger os med. Vi kunne i virkeligheden for år tilbage have forudset den diskussion, vi har her i dag. Meningen med en revision af en lov er jo, at man skal overveje, hvordan loven, som man reviderer, har fungeret, og jeg vil da gerne på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at den lov, vi har nu, synes vi vistnok har fungeret godt.

Men det, ministeren har ønsket, er at gå over til en ordning med faste tilskud til de ikkegodkendte statslige museer. Det er dem, der er omfattet af lovens § 12. Disse museer vil herefter modtage et årligt statstilskud til driften, og tilskuddet skal beregnes med udgangspunkt i statstilskuddet fra 1987.

Dernæst foreslår ministeren, at vi forenkler administrationen, decentraliserer den i overensstemmelse med regeringens politik i øvrigt og lægger godkendelse af budget og regnskaber og beretninger ud til de lokale myndigheder, der enten driver museet eller i hvert fald er hovedtilskudsydere til museet. Det er også meningen, at disse lokale myndigheder skal godkende vedtægterne.

Det tror jeg er en vældig god vej at gå, for vi inddrager dermed endnu et folkeligt led i arbejdet med vores museer. Vi tvinger de lokale myndigheder til at beskæftige sig med dem, til at interessere sig for dem. Jeg anser det for uhyre sundt, og jeg tror, det er noget af det, vi måske også vil kunne komme langt med på andre områder.

Det Konservative Folkeparti lægger vægt på, at enhedstanken i vores museumsvesen oprettholdes, og heri ligger vel, at det danske museumsvesen på mange måder skal være en helhed, der fungerer i samarbejde mellem museerne indbyrdes. Dermed undgår man tilstande, som man har set i andre lande, hvor museerne har ført krig mod hinanden, konkurreret med hinanden, eller i hvert fald ikke har samarbejdet som et samlet museumsvesen.

Jeg skal gøre opmærksom på, at der opstår nogle problemer i forbindelse med denne lovgivning, og ministeren har, synes jeg, i bemærkningerne og i lovforslaget taget hensyn til de indvendinger, der kan være.

Jeg har ikke fulgt så forfærdelig godt med i debatten, at jeg vidste, at vi foruden at have danefæ – noget, vi jo alle sammen har kendt; somme tider har man endog kunnet føle sig som et – nu også skal til at operere med begrebet danekræ. Men dette og andet kan vi jo tale om under udvalgsarbejdet.

Jeg skal tilsige Det Konservative Folkepartis støtte til lovforslaget.

Birthe Hansen (SF):

Både den konservative ordfører og også ministeren i et indlæg i dag i Berlingske Tidende giver udtryk for, at denne lov fra 1984 jo egentlig er en god lov, og at det, at man skal revidere den, egentlig er noget, man er tvunget til. Se, hvis det er det, der er baggrunden, så behøvede man jo ikke at ødelægge helheden i det danske museumsvesen bare for at få lov til at revidere loven.

For hvad er formålet med at gøre det, og hvorfor tror ministeren, at han ved at svække en velfungerende administration, som Statens Museumsnavn er, opnår en forenkling, når opfattelsen er, at Statens Museumsnavn er den billigst tænkelige måde at administrere den samlede museumsverden på og samtidig den mest decentrale? Det siger ministeren rent faktisk også i Berlingske Tidende i dag. De har

[Birthe Hansen]

nemlig været dygtige i Statens Museumsnævn, og det skal de fortsat være. Hvorfor i alverden skal man så forsøge på at ødelægge noget for dem? Det forstår jeg ikke, men det kan være, ministeren kan forklare mig det. For når man fratager nævnet 1-2 årsværk på det tilbydende servicearbejde og 1 mio. kr. fra sekretariatet, ja, så er det simpelt hen urimeligt.

Jeg er helt enig med Ribe Amts Museumsråd, som i sin udtalelse af 2. november 1988 siger: Statens Museumsnævn og sekretariatet er stort set det sted, hvor man i princippet samler alle oplysninger om danske museer til brug for museer, offentligheden, politikere og ministeriet. Det er her, nyttige statistikker omkring besøgstal, tilskud osv. udarbejdes. De opgaver og det arbejde, der her er tale om, vil ikke kunne varetages af de enkelte museer, og det vil blive tabt, såfremt det skal varetages af de enkelte kommuner eller amter.

Ministerens forenkling består bl.a. i, at kompetencen til at godkende museernes budgetter, regnskaber og vedtægter lægges ud til hovedtilskudsyderen, i de fleste tilfælde en kommune, men disse kommuner vil, så vidt jeg kan se, kun i sjældne tilfælde have den fornødne indsigt i museumsforholdene. Derfor synes jeg, det er meget problematisk.

Det kan godt være, at den konservative ordfører, hr. Ole Bernt Henriksen, synes, at der er noget sundt i at få det ud i det lokale, men det er jo ikke det, der er ministerens hensigt. Det er jo ikke sundhedsvæsenet, der her er tale om. Der er fra ministerens side tale om at skabe en forenkling, og den har jeg meget svært ved at få øje på, for det vil sige, at over 100 kommunale forvaltninger nu skal til at sætte sig ind i disse ganske specielle forhold. Og det er just ikke hverken i nutid eller i fremtid museumsforhold, der ligefrem har været daglig kost i en lokal forvaltning indtil dato.

Men det kan være, hr. Ole Bernt Henriksens tro kan gøre, at det bliver et godt arbejde. Jeg tvivler og ønsker ikke, vi kommer så langt.

Det næste i rækken er dette skrækelige med fastfrysning af status og struktur på et vilkårligt sted, som 1987 er. Hermed mister man et system, hvor lokale og andre indsatser – inden for visse begrænsninger, godt nok – blev honoreret af staten. Bevægeligheden i systemet har omfattet både tilskud til det enkelte museum og rådighedssummen. Ordningerne har virket godt.

Museerne har siden 1976-loven været inde i en god udvikling, og denne udvikling skal nu stoppes, hvilket må siges at være urimeligt for museerne, som er på vej op.

Denne fastfrysning kunne måske afbødes, hvis de kommuner, som ministeren vil overdrage så meget til, havde en virkelig god økonomi på baggrund af, at landet siden 1982 har haft en borgerlig regering. Men det har disse kommuner ikke, skulle jeg hilse og sige. Og hvordan vil det så ikke gå uden den gulerod og den blåstempling, som også hr. Søren Hansen var inde på at de statslige kroner oftest opfattes som, ja, det kan man nok have sine bange anelser om.

En revision af en lov – og det har jeg været inde på før – kan i andre tilfælde medføre forbedringer. Det er det rigtignok meget småt med her ud over et lille forløbet tiltag til et museum for nutidskunst, som skal ligge et sted midt imellem Louisiana og Statens Museum for Kunst, hvad vi for så vidt heller ikke har noget imod. Men den million kroner, der afsættes til det, er da vist den, der er taget fra Statens Museumsnævn, og så er glæden ikke helt så stor.

Så er der godkendelsen af de fire nye museer. Det kan man vist kun kommentere med, at det var da godt oven på flere års godkendelsesstop. Men når så pengene, de ca. 1,6 mio. kr., skal tages inden for den samlede bevillingssum, så er det så som så med glæden.

Jeg ville gerne sige mere, men det kan jeg ikke nå i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Sundhed eller ikke sundhed, vi er nogle stykker, der har beskæftiget os med museer, og vi vil mene, at det ville være ganske sundt, hvis de kommuner, der har med dem at gøre – og det bliver jo følgen af dette lovforslag – bliver nødt til at sætte sig ind i, hvad museumsdrift er for noget, hvilke problemer der er forbundet med det, og engagerer sig i det.

Den by, jeg selv kommer fra, har et vidunderligt aktiv, der hedder Moesgård Museum. Den by har været tvunget til at beskæftige sig med Moesgård Museum i den senere tid og er pludselig begyndt at indse, hvilket betydeligt aktiv museet er for byen. Så hvis vi kan vække kommunalbestyrelsernes kærlighed til deres museer og interesse for dem, så er det meget, meget sundt.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil sige til hr. Ole Bernt Henriksen, at erfaringerne viser, at kommunerne, museumsbestyrelserne og museumsfagfolkene har beskæftiget sig meget med museer, har interesseret sig meget for, hvordan museer fungerer bedst, hvordan man laver udadrettet virksomhed, indsamlingsvirksomhed og meget andet, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at det, at de nu fik lov til at lave vedtægter, skulle være det, der kunne interessere dem ekstra meget for museerne.

Også i Statens Museumsnævn, som jo er demokratisk sammensat af folk, der er valgt af museumsbestyrelser og museumsfaglige folk udefra, har kommunerne haft stor mulighed for at gøre deres indflydelse gældende og for at få indsigt i museumsverdenen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne spørge fru Birthe Hansen fra SF, om hun erindrer fra den museumstur, Kulturudvalget var på i det tidlige efterår, det fantastisk flotte kunstmuseum ved Kolding, hvor der var ydet millioner af kroner fra kommunen. Det vidnede ikke om nogen specielt anstrengt kommuneøkonomi. Jeg vil give hr. Søren Hansen ret i, at det betød selvfølgelig, at gulerodseffekten var helt evident, men også en meget, meget stor offervilje fra den kommune, som måske i øvrigt har mange andre problemer. Der var fra kulturel side en kolossal ydenvilje fra den kommune, og det synes jeg var fantastisk positivt, men det rimer ikke helt med det, fru Birthe Hansen sagde om, at kommunerne var så betrængte.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det er rigtigt, at Kulturudvalget besøgte det meget dejlige, helt nye museum Trapholt, men inden vi nåede til Trapholt, nåede vi også at besøge det, hr. Ole Bernt Henriksen kalder det vidunderlige Moesgård Museum. Jeg er enig i, det er vidunderligt, men det er det ikke ret længe, hvis det skal fortsætte på det nuværende niveau. Det fik vi meget klart illustreret og forklaret af folkene på stedet.

Derfor synes jeg, der kunne være grund til at spørge hr. Ole Bernt Henriksen: Hvordan skal det vidunderlige Moesgård Museum klare sig, når man altså får det nuværende økonomiske grundlag beskåret og så skal løse opgaverne aligevel?

Vi fik at vide, at den nuværende lov har fungeret godt. Javel, den har da i hvert fald fungeret bedre, end den nye vil gøre i dette tilfælde. Jeg synes, det kunne være rart at få et bud på, hvad situationen egentlig er. Hvordan mener hr. Ole Bernt Henriksen, at den sag skal klares på det museum og dermed på alle de andre i tilsvarende situation?

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil godt sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg synes da, det er dejligt at høre, og jeg ved da også godt, at der er kommuner, der har overlevet og klaret sig fint på trods af den borgerlige regering.

Men se, jeg kommer altså fra et område i Storstrøms Amt, som omfatter bl.a. Vestlolland, Midtjylland og Østjylland, og jeg kan godt love for, at der er ikke noget i det område, der fungerer særlig godt, og det har det ikke gjort i de sidste mange år på grund af den arbejdsløshed, der er.

Formanden:

Hr. Ole Bernt Henriksen for en kort bemærkning, og så går vi videre i talerlisten.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Til hr. Søren Hansen vil jeg sige, at nu er det ikke meningen, vi skal lave udvalgsbehandling her i forbindelse med de enkelte museer, så det skal jeg lade ligge. Der blev også spurgt om andre museer, men det skal jo ses i en sammenhæng. Men hvad angår en del museer, herunder f.eks. det museum, jeg taler om her, kan jeg næsten ikke få nok kommunal støtte og indlevning i det pågældende museums trivsel og udvikling.

Helge Sander (V):

Det er altid rarest at skulle hejse flaget, men jeg synes nok, det er stærkt overdrevet, når flere repræsentanter fra museumsverdenen har sæn-

[Helge Sander]

ket flaget på halv stang i forbindelse med debatten forud for museumsloven i dag. Vi er nødt til, også på det kulturelle område, at stramme og justere, og jeg synes nok, det her ved starten af debatten er værd at understrege, at vi jo ikke kommer med en lov, hvori der er tale om nedskæringer.

Både Socialdemokratiets og SF's ordfører lød jo endog særdeles bedrøvelige, for det var minusser på minusser næsten hele vejen igennem. Jeg må tilstå, at jeg var lidt bedrøvet over at høre hr. Søren Hansen, fordi jeg ved, at hr. Søren Hansen har stor indsigt i kulturelle spørgsmål, også i museumsspørgsmål, og derfor bekymrer det mig lidt, at vi hørte et indlæg i dag, hvor det hele næsten var vendt på hovedet. Vi erkender, at der må ske nogle ændringer, og det fremgår også af lovforslaget. Men fremlæggelsen her fra Socialdemokratiets side var jo så negativ, at man næsten skulle tro, vi skulle lukke halvdelen af landets museer.

Der sker ikke nogen nedskæring. Der sker en nulstilling, og det sker samtidig på en sådan måde, at museerne ved, hvad de har at rette sig efter. Derfor synes jeg, det er meget forkert, når der bliver fremført argumenter om, at nu forsvinder dynamikken og mulighederne for forandringer, og at man simpelt hen ikke rigtig har nogen mulighed for inden for museumsverdenen at håndtere problemerne fremover.

Jeg mener, at lige akkurat nu har man mulighed for det, for nogles vedkommende på et lidt lavere niveau, men til gengæld ved man fra finansårets start, hvad man har at rette sig efter, og det må da gøre det lidt lettere i en række tilfælde.

Når vi ser på de besparelser, der sker inden for de områder, der hidtil har fået beløb stillet til rådighed, vil jeg understrege, at de områder, der nu bliver tilgodeset, er områder, som museumsverdenen selv har peget på.

Det er jo rigtigt, som fru Birthe Hansen siger, at det er vigtigt, at vi får godkendt nogle af de nye museer, for at vi får den vitalitet, som også præger museumsverdenen. Derfor synes vi, det er positivt, at der kommer fire nye til, og at vi også får mulighed for, at museumshøjskolen og nutidskunsten, som fru Birthe Hansen også var inde på, bliver tilgodeset gennem en ekstra bevilling til Louisiana. Det er alt sammen ting, som museumsverdenen selv har peget på.

Jeg er ikke i tvivl om, at man forfærdelig gerne ville have haft disse ting oveni, men det er der altså ikke mulighed for. Vi bliver nødt til at se det i en helhed og sammenholde det med alle andre områder, selv om vi selvfølgelig også hellere end gerne havde set betydelig flere midler til dette område.

Som sagt er det ikke problemfrit. Der er også enkelte museer af de i alt godt 120, som rammes skævt, fordi vi tager 1987 som udgangspunkt, men vi har afsat en lille pulje, hvor kulturministeren opererer med ½ mio. kr., til at lave justeringer. Det er jeg ikke i tvivl om at vi bliver nødt til, og det er da også muligt, at der er nogle ting, der må ændres hen ad vejen. I bemærkningerne står der jo, at om 2-3 år er det muligt, man må kigge på dele af det igen.

Et af de områder, der selvfølgelig også rammes hårdt, er kunstmuseerne, fordi priserne her stiger, men dér skulle vi måske se, om vi kunne få mere ud af pengene og koordinere indkøbene for statens midler om muligt. Med hensyn til udlån af de ting, vi har på magasiner, er det ikke noget, der er de store penge i – kun med hensyn til forsikringer og transport – men jeg ville forfærdelig gerne endnu en gang slå på, at vi fik mulighed for at få disse kunstværker ud, således at flere får glæde af de investeringer, som vi har foretaget.

Der blev også talt om administration, og dér synes jeg ikke det er rimeligt, at man begynder at drage denne lovs hensigter i tvivl. Der sker en klar forenkling med hensyn til godkendelse af budget, regnskaber og beretninger, der lægges ud til kommunerne, og med den gennemgående forenkling, der også sker med hensyn til statstilskuddet, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at det også let kan lade sig administrere i kommunerne, uden at de bliver belastet overvældende.

Nej, vi mener ikke, at museer er noget støvet; det er noget, som der er og fortsat vil være bred interesse for, og der skal være mulighed for forandringer og nyskabelser også inden for dette område.

Som nævnt er der fire museer, der nu kommer ind i varmen, men Statens Museumsnavn har undersøgt interesserne i den kommende 5-års-periode og mener, at der vil være interesse for ca. 30 museer. Det er nok urealistisk, men jeg ville forfærdelig gerne, om vi måske kunne gå et skridt videre og være endnu mere modige

[Helge Sander]

og vurdere nogle af de eksisterende 122 museer, således at vi i endnu højere grad havde mulighed for at vurdere de nye museer, som kommer på tale i de kommende år. Vi har brug for nytænkning, og det skal også med ind i billedet, når vi kigger på museumsloven i dag.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Så kunne jeg da godt lide at vide, hvad det er for en nytænkning, der får hr. Helge Sander til at sige, at nu ved museerne, hvad de har at rette sig efter, for nu ved de, hvad der står på finansloven. De ved, hvad for et beløb der kommer til at stå på finansloven. De ved, at det beløb skal deles mellem flere end før. Men de ved da ikke, hvad de får.

Før i tiden vidste museerne, at de op til en vis grænse fik 40 pct. i statstilskud. Nu aner de ikke, hvad de får, men de ved, hvilket beløb de skal dele. Hvordan det skal deles, ved de ikke noget om.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Hr. Helge Sander siger, at nu skal museerne vide, hvad de har at rette sig efter. Jeg ved ikke, om det var helt det tonefald, der var tale om, men i hvert fald er det det, der bliver resultatet, og i det ligger, at nu skal I værgo have at vide, at det er derved med jer, hvis jeg har forstået det rigtigt.

Det var derfor, jeg ikke syntes, der var anledning til at hejse nogen fane, i hvert fald ikke på hel stang. Jeg synes nemlig ikke, det er et godt forslag, og jeg synes ikke, det er godt – hvis jeg har læst det rigtigt – at de enkelte museer i snit skal skæres 15 pct. ned.

Men hvis jeg har misforstået det, hvis det ikke er den besked, museerne skal have med dette lovforslag, hvis det ikke er det, de skal rette sig efter, så er jeg selvfølgelig ked af, jeg har læst forkert, men jeg vil da være glad for at få det rettet, og det beder jeg så hr. Helge Sander om at gøre.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Der er jo ingen tvivl om, at hovedparten af de etablerede museer må spare, men 15 pct. må da være et helt urealistisk tal. Vi tager kun de mid-

ler, der skal bruges ekstraordinært til bl.a. de tre nyskabelser, jeg nævnte, og dertil bruges der ikke 15 pct., så jeg tvivler på det tal. Jeg kan ikke dokumentere det, men det nægter jeg at tro på at der bliver tale om generelt.

Til fru Ingerlise Koefoed: Museerne ved, hvad de har at rette sig efter. Det ved de jo, når finansåret starter. Det er da rigtigt, at det bliver på et lavere niveau for de etablerede, men – det gælder både til hr. Søren Hansen og fru Ingerlise Koefoed – totalt set bliver der de samme midler, da der kun er tale om en nulstilling.

Det er klart, at de etablerede, som har fået penge igennem flere år, selvfølgelig ikke er særlig glade for dette forslag, fordi det koster noget, men hvis vi skal se det som en helhed – som vi jo bør i denne forsamling – så er der jo ikke tale om, hverken at der spares 15 pct., eller at der er mindre til museerne.

Formanden:

Så bliver der en enkelt kort bemærkning til hver, men heller ikke flere, for så skal vi videre i talerlisten.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det drejer sig om antallet af procenter. Hvis hr. Helge Sander læser forslaget side 8, så fremgår det, at der nu er 59 mio. kr., og de bliver til 56 mio. kr. Derfra skal trækkes beløbet til de nye museer, 1,6 mio. kr., og de 500.000 kr. til rådighedssummen. Gøres de tal op, så er der lige præcis det mindre til de nuværende museer, som passer med de meldinger, der er kommet fra museumslivet i de sidste par dage, nemlig omkring 15 pct.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Helge Sander, at jeg gad dog nok vide, hvad for et museum der ikke ved et finansårs begyndelse har vidst, hvad det havde af penge. Det er da noget frygteligt sludder at sige. Kommunen har bestemt i sit budget inden 1. oktober, hvor meget den vil give til museet. Af det har museet kunne udregne, hvad det skulle have i statstilskud, og når finansåret startede, har det selvfølgelig vidst, hvad det havde at rette sig efter. Så det er da noget sludder, at der er en ændring i det. Enhver institu-

[Ingerlise Koefoed]

tion ved den 1. januar, hvad den har at disponere over.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg er ked af, at hr. Helge Sander ikke er i besiddelse af en skrivelse fra Foreningen af Danske Kunstmuseer med bemærkninger om økonomien. Af den fremgår det helt klart – og jeg vil gerne overrække den til hr. Helge Sander bagefter – at for nogle museers vedkommende vil der være fra minus 5 pct. til minus 40 pct. i mindste og største manglende tilskud i den gruppe, man tilhører. I alt er der 28 museer, der tilsammen skal stå for en nedgang på 1,4 mio. kr.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

For at begynde bagfra, så tror jeg, vi alle sammen har fået tilsendt det brev, som fru Birthe Hansen refererer til. Det drejer sig om 28 af de 122 museer, og hvis man kigger nærmere på tallene, så er den største nedgang, så vidt jeg kan se, 30 pct. Men det lyder al ualmindelig meget, og jeg har også noteret i mit manuskript – jeg tror ikke, jeg fik det sagt – at det er en af de ting, som jeg mener vi bør se på med den pulje, der er afsat på ½ mio. kr.

Til fru Ingerlise Koefoed: Der blev sagt, at nu har man ikke mulighed for at planlægge og udvikle sig osv. under de budgetforhold. Jeg sagde ikke, at det var blevet ændret, jeg sagde bare, at det er urimeligt at sige, for man kender stadig væk beløbet. Det er der ikke noget nyt i.

Og til hr. Søren Hansen: Den procentregning vil jeg meget gerne have lov til at kigge nærmere på. Hr. Søren Hansen viste mig nede ved bordet, hvilke tal han sammenlignede. Jeg mener ikke, det er reelt at fastholde disse to tal og plukke to ud, som nu giver 15 pct. Det er jo rigtigt, at der er sket ændringer, men vi bliver nødt til at kigge på, hvad de beløb, der er taget fra de museer, der får tilskud i dag, bruges til. Det mener jeg også er væsentligt, netop fordi det er beløb, der bruges til den udvikling, som er så bydende nødvendig også på museumsområdet.

Kirsten Jacobsen (FP):

Dette forslag er bare en revision af den gældende museumslov, og jeg skal ikke gå ned i

hverken det ene eller det andet museum. Det, det drejer sig om, når man ser det fra Folketingets side, er jo til syvende og sidst en helhedsbetragtning af vore museer.

Ordførerne herinde og andre udenfor kender sikkert Fremskridtspartiets generelle holdning til kulturstøtte, og derfor skal jeg nøjes med at gentage vores absolutte modvilje mod både statsdirigeret og statsstøttet kultur.

Jeg tror, at skatteyderne for det første har en anden opfattelse af, hvad der er kultur, end mange af de såkaldte kulturpersonligheder, og jeg tror, de interesserer sig meget mere for den nedgang, de har haft i deres realløn.

Dette lovforslag indeholder jo foruden en del tekniske ændringer også en omlægning af tilskudsreglerne. Fra at være generelle refusionsordninger erstattes de nu af en tilskudsordning, og det betyder, at Folketinget får en større indflydelse på og hånd i hanke med bevillingerne. Det skal Fremskridtspartiet da ikke laste ministeren for, det kan vi kun hilse velkommen.

Der er et par skruptudser i forslaget, som vi vil se på i udvalgsarbejdet. Vi har ikke sympati for hverken højskoletanker eller forsikringsordninger eller de andre små appendikser, som står i bemærkningerne.

Og jeg synes også, at vi nu må se at få afklaret mere, end det er i forslaget, de økonomiske konsekvenser af det. Jeg ved ikke, om det er en tilfældighed, men jeg har på fornemmelsen, at når man diskuterer kultur, så er det ligesom ikke fint at snakke økonomi. Nu har det ganske vist været berørt heroppefra, men mest af dem, der vil have flere penge. For at ingen skal være i tvivl, så er Fremskridtspartiet heller ikke enig i en nulstilling. Vi ville simpelt hen have en nedgang, hvis vi kunne gøre vores indflydelse nok gældende, og det skal vi gerne forsøge på.

Det er ikke sådan, at Fremskridtspartiet ikke synes, at kultur er både godt og nødvendigt, men vi synes, at det skal ske på privat initiativ, og vi har altså også en opfattelse af, at dér, hvor det offentlige yder tilskud, bliver det ofte dyre- og mere bureaukratisk, end hvis man klarer det ad privat vej.

Når vi er færdige med udvalgsarbejdet – som vi vil deltage positivt i – vil vi afveje, hvordan det endelige forslag ser ud i forhold til den gældende lov, og er det efter vor opfattelse bedre, vil vi støtte forslaget, men finder vi, at det er ringere, vil vi stemme imod.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det, der kalder mig herop, er fru Kirsten Jacobsens meget fascinerende historiesyn. Jeg troede, Fremskridtspartiet var et nationalt parti, men det var en pudsigt oplevelse at høre, at almindelige danskere kun interesserer sig for dagen og vejen, de interesserer sig ikke for de andre ting. Det tror jeg nu fru Kirsten Jacobsen har misforstået. Når man på den ene side siger, at det offentlige ikke skal give støtte til museumslivet, og på den anden side siger, at almindelige danskere ikke er interesserede i den slags historie, hvor i alverden vil man så finde en privat finansiering til museumslivet? Men det betyder måske, at vi skal smide alt ud, som er ældre end i går, og så bare glemme fortiden. Det passer ikke helt sammen med den politik, Fremskridtspartiet fører på andre områder.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Til hr. Duetofts orientering skal jeg sige, at jeg sagde: Først og fremmest interesserer de sig for reallønsnedgangen, og det er trods alt det, de skal putte i munden, som skal give dem overskud til at kunne beskæftige sig med kultur. Jeg tror, at selv hr. Duetoft er enig i det synspunkt.

Men det, Fremskridtspartiet vender sig imod, er en statsdirigeret og statsstøttet kultur. Vi er overbevist om, at kultur er mange, mange flere ting end det, man normalt herinde forbinder med kultur. Vi synes, at de mennesker, som har en bestemt opfattelse af, at en eller anden ting er kulturel, skal have lejlighed til at gå sammen, de skal kunne drive museer, og de skal kunne købe malerier, de skal bare gøre det for deres egne penge. Tilbage i tiden, før man fik kulturstøtte, var der jo også både kunst og kultur, men det skete for rige menneskers penge, for kongers penge, for mange andre menneskers penge, det skete også dengang, så det er vi ikke spor nervøse for.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Nu skal jeg selvfølgelig ikke forlænge denne debat med en lang historisk diskussion, men det, der i sin tid var kongens penge, er jo altså statens penge i dag. Dengang var det kongemagten, der havde statskassen, nu er det Folke-

tinget og regeringen, der har statskassen, men det er sådan set de samme, der betaler. Jeg er ret sikker på, at skatteyderne for adskillige hundrede år siden, der måtte betale skat til kongen, måske havde samme følelse som nogle af Fremskridtspartiets vælgere, men alligevel endte pengene altså hos mæcener rundt omkring.

Så derfor vil jeg spørge fru Kirsten Jacobsen: Tror Fremskridtspartiet ikke på, at vi har en national skat i Danmark, der skal bevares? Tror Fremskridtspartiet ikke på, at der er ting, der er så værdifulde, at staten skal fastholde det for senere generationer? Hvis hun mener, at dette er plasticiteten, hvor vi kan smide alt ud, så er det selvfølgelig også i orden, men jeg vil godt spørge Fremskridtspartiet, om der ikke er noget, der hedder en national skat – og den har ikke noget med skattevæsenet at gøre.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg betragter mig ikke som hr. Duetofts skat i hvert fald. Men jeg skal gerne fortælle, at jeg synes, der findes nationale skatte af mange forskellige arter, og Fremskridtspartiet går ikke ind for, hverken at noget skal smides ud eller laves om til plastic.

Vi påpeger bare, at Danmark er i så alvorlig en økonomisk situation, at vi må tænke på dagen og vejen, før vi begynder at tænke på at udvide og forbedre den statsdirigerede, statsstøttede kultur.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror, at alle partier her i Folketinget med undtagelse af Fremskridtspartiet erkender, at uanset hvor dårlig en økonomi landet har, så skal der være penge til kultur. Jeg kan oplyse fru Kirsten Jacobsen om, at der findes en glimrende museumsstatistik. Der går mellem 7 og 8 millioner besøgende ud og ind af tælleapparaterne hvert år på de museer, der tæller, hvor mange besøgende de har hvert år. Kun en brøkdel af disse 286 museer er statsstøttede. Der er altså en frodighed og en kulturrigdom i landet og også en privat vilje og masser af gode kræfter, som på helt frivillig basis uden løn på alle mulige andre måder holder Danmarks kulturliv i ære, og som giver al magt til fantasien og ideerne. Så jeg tror ikke, at der er nogen som helst grund til at sige, at vi ødsler en masse

[Elisabeth Arnold]

statslige penge ud på museerne. Det er en lille del af kulturlivet og museumslivet, som vi støtter med offentlige tilskud.

Det hidtidige bevillingssystem har jo været – som flere har nævnt – en gulerodstaktik, hvor man lod de kommunale tilskud automatisk udløse statstilskud. Der er ingen tvivl om, at det har virket godt. Mange museer har fungeret fremragende, men der har selvfølgelig også været museer, der har været nødlidende, fordi de ikke kunne få de kommunale tilskud, som udløste de statslige tilskud. Det er muligt, at fru Birthe Hansen fra det område, hun kender bedst til, har eksempler på, at de manglende kommunale tilskud har betydet, at kulturlivet lokalt ikke har haft det alt for godt.

En anden ting er, at det selvfølgelig har været meget vanskeligt at styre statens udgifter, fordi man ikke vidste, før man så de kommunale tilskud, hvor store beløb man skulle give ud til museumsverdenen. Derfor er der behov for at revidere loven. Der har været en mellemfase, hvor der fra den tidligere kulturministers side har været foreslået en decentralisering til amterne, altså en bloktilskudsordning. Denne ordning blev meget stærkt kritiseret af store dele af museumsverdenen. Nu har vi altså et forslag til et nyt bevillingssystem, som også er blevet kritiseret, og jeg må nok sige, at både museumsfolkene og en del af partierne herinde skal være på vagt for ikke at leve vældig godt op til begrebet kustoder, som jo har en tæt tilknytning til museumsverdenen. Hvis man ønsker ændringer, skal man også være villig til at diskutere ændringer og ikke blot sige, at det gamle nu alligevel var bedre. Det har også haft fejl, og det er der også mange der erkender.

Men man går altså nu over til et fast statstilskudssystem, og det kan der være mange gode grunde til. Jeg vil appellere til de øvrige ordførere om at skelne mellem principperne i det nye system, hvor man har et fast statstilskudssystem og så supplerer med andre midler, skelne mellem systemet og rammerne, altså størrelsen. Som systemet er, kan man sige, det bruges til meget godt. Der står, der skal reguleres, der står ikke, med hvilken procentsats der skal reguleres, men jeg kan da appellere til kulturministeren om, at han regulerer rummeligt op. Men systemet er i hvert fald, at statstilskuddet ligger fast, og så kan man håbe på, at kommunerne skyder flere midler til.

Om de private og andre tilskud er det vigtigt at sige, at dem skal museerne selvfølgelig beholde selv. Vi så på den museumstur, vi var på i efteråret, hvordan fantasien var utrolig stor, når det gjaldt om at skaffe ekstra midler – og der var jo ingen museer, der ikke havde behov for ekstra midler. Det var kun et spørgsmål om, hvor hurtigt de kunne sætte alle de gode planer i værk, som de havde, hvor hurtigt de kunne få alle deres ideer ført ud i livet. Der var støtteforeninger, der var entréindtægter, der var sågar et kunstmuseum, som havde øget sit besøgstal ganske væsentligt, efter at det havde indført en betragtelig entré. Der kan ske mange mærkelige ting i museumsverdenen, når det bliver attraktivt at skaffe sig penge på anden vis end at få dem gennem en helt automatisk ordning.

Vi vil gerne se på ordningens udmøntning i detaljer og vil tilsige et konstruktivt udvalgsarbejde om museumsloven.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Fru Elisabeth Arnold knyttede et håb til kommunerne og amterne og deres evne og vilje til at yde større tilskud til museerne. Jeg forestillede mig, at ønsket gik på, at man så skulle supplere op fra kommunerne, hvad staten nu ikke længere kunne yde til museerne, og hvis det kunne lade sig gøre, var skaden jo også til at overse. Men hvis det er de kommuner, jeg kender, og hvis det er de amter, jeg kender, som regeringen har lagt alle mulige bånd på, som man har skåret ned i forhold til bloktilskudsordninger osv. osv., så tror jeg, det håb er så spinkelt, at der ikke er grund til at knytte ret meget til det. Der bliver ingen muligheder for, at de amter og kommuner, hvis situation vi alle sammen kender, og som vi godt ved at dette hus og denne regering har bragt dem i, kan yde, hvad staten nu skærer ned over for museerne. Det er derfor, vi synes, at problemet er alvorligt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Min hensigt var ikke at appellere til kommunerne om at yde det, som staten eventuelt nedsatte støtten med, for der er jo også museer, som efter den nye ordning vil få forøget tilskud i forhold til tidligere. Men jeg kunne da forestille mig, at kommunerne gjorde det, som de hav-

[Elisabeth Arnold]

de gjort hidtil, nemlig at yde et beløb af samme størrelsesorden til de pågældende museer.

Og så vil jeg igen sige, at jeg undrer mig over, at man kan fremhæve kommunerne som så frygtelig nødlidende, når man ved at tage rundt til landets museer kan se, hvilken kolossal vilje til at yde til det lokale kulturliv der findes i kommunerne. Jeg ved, hr. Søren Hansen også var med på den museumstur, som Kulturudvalget var på, men jeg er ikke helt sikker på, at hr. Søren Hansen fuldførte turen og så alle museerne.

Jette Pors (CD):

Vi var jo et par stykker, som var med på den meget spændende tur rundt og se på museer, og vi er altså ikke alle sammen så historieløse, som man skulle tro at vi var herinde.

CD's holdning kunne næsten ikke udtrykkes bedre af os selv, end det blev tilkendegivet af Socialdemokraterne i dag her fra talerstolen. Vi har helt den samme holdning til problemet.

Jeg hæftede mig ved, at hr. Ole Bernt Henriksen sagde, at loven har fungeret godt siden 1984. Ja, det har den, hvorfor i alverden skal man så lave den om? Er det for at forenkle, så vil jeg nok sige, at man da ikke skal forenkle for enhver pris.

Moesgård Museum har været nævnt, og det og andre museer yder og har ydet en kæmpeindsats på et område, som slet ikke har været nævnt, f.eks. skoletjenesten og forskningsområdet. Der har været udvist stor dygtighed rundt omkring på museerne inden for disse områder, og det er sandelig noget, der kommer hele samfundet til gode. Derfor er det ikke rimeligt, at man nu vil nulstille museerne eller – som jeg i hvert fald opfatter det – sætte dem økonomisk tilbage. Der er jo tale om nogle økonomiske stramninger på museumsområdet, som i bemærkningerne, der følger lovforslaget, begrundes med den nuværende økonomiske situation.

Det er ikke fremmed for nogen af os, at der skal spares. Jeg tror, det bliver nævnt i hver eneste tale i alle mulige forskellige sammenhænge i denne tid. Men der er ingen grund til at indføre en ny museumslov i 1984 for så nu, så få år efter, at trække tæppet væk under den del af kulturlivet. Vi vidste også godt i 1984, at det var økonomisk stramme tider, og at det fortsat ville være det. Hvis man vil have et veludbygget og et velfungerende museumsvesen, som det også

bliver nævnt, så må man altså betale, hvad det koster.

Hvis man tænker sig, at dette lovforslag går igennem – hvad jeg ikke tror det gør, i hvert fald ikke glat – så skal kunstmuseerne leve med varierende tilskud. Det vil gøre det umuligt for dem at planlægge fornuftigt. Niveauet vil falde, og stagnation vil blive resultatet. Det var vel ikke lige netop det, man havde sat næsen op efter i 1984.

Jeg har ladet mig fortælle, at en omlægning af midlerne vil betyde en reduktion af statstilskuddet på 15 pct. det første år eller omkring 150.000 kr. for vores kunstmuseer, og at kommunerne og amterne så eventuelt skulle træde ind. Jeg vil tilslutte mig Socialdemokratiets ord om, at kommunerne og amterne har ikke penge til at dække sådanne reduktioner.

Vi vil ikke fra CD's side være med til at fjerne dynamikken i museumsprocesserne ved at skære i deres økonomi, og vi går ikke ind for lovforslag nr. L 177, som det ser ud i dag.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er ikke alle konti på Kulturministeriets budget, som vi støtter med lige stor glæde i Kristeligt Folkeparti. Der er visse af kulturens udfoldelser, som vi ikke er særlig glade ved at støtte. Men det er ikke emnet i dag. Det er museerne, vi skal se på, og de har vores bevågenhed. Det er et formål og en sag, som vi godt vil være med til at passe på på bedste måde, for som det er sagt af andre ordførere, er der her nogle værdier, som der skal passes på.

Vi har forstået, at denne revision af loven er kommet i stand, fordi det står i den nugældende lov, at den skal tages op til revision. Men vi har lidt vanskeligt ved at forstå, hvori fordelene ved denne revision består. Vi har fået at vide fra mange sider, at loven egentlig fungerer helt godt, og vi kan i hvert fald ikke rigtig få øje på, hvori forenklingen i administrationen skal bestå. Vi synes, det er udmærket, som det er bygget op i øjeblikket. Vi kan heller ikke rigtig forstå fordelene ved at omlægge tilskuddet; det kan i hvert fald ikke være til museernes fordel.

Vi er lidt bange for, at der vil opstå en indbyrdes kamp imellem museerne, og at nogle vil blive dårligt stillet, fordi man ikke alle steder i vort land vil have det samme syn på nødvendigheden af at støtte museerne økonomisk.

[Lysholm Christensen]

Vi er heller ikke overbevist om det fornuftige i at reducere Statens Museumsnævn. Vi mener, det har en nyttig funktion og fortsat skal udføre det arbejde, det gør.

Der er også tale om penge i forbindelse med dette forslag. Det er også et spørgsmål om at spare. Vi har da forståelse for, at der skal spares forskellige steder. Men jeg vil godt komme med et forslag til kulturministeren, give kulturministeren en idé – som i øvrigt stod at læse i aviserne i går. I hvert fald er den udsendt som pressemeddelelse over Ritzau. Der står:

»Der er måske mere brug for de begrænsede teatermidler fra staten, 450 mio. kr., andre steder.«

Det er en pressemeddelelse, som kulturminister Ole Vig Jensen sendte ud i går. Den drejer sig om en omlægning af teaterstøtten. Visse egnsteatre burde måske stryges af listen, har jeg forstået. Her er åbenbart nogle penge, som vi kan flytte over til vore museer. Så kan der også blive penge til de ekstra museer, som er sat på listen her i lovforslaget. Vi vil egentlig anbefale, at man flytter nogle af de midler over til museerne.

I øvrigt vil vi stille os forbeholdne over for lovforslaget og tillade os at se kritisk på teksten under udvalgsarbejdet.

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal takke de ordførere, som umiddelbart har støttet lovforslaget, og jeg skal takke de ordførere, som har udtrykt vilje til at forhandle lovforslaget. Det sidste er jeg naturligvis indstillet på. Det er jo meningen med at have et udvalgsarbejde og tre behandlinger. Jeg har forstået, at der er en vilje til forhandling hos flere partier – måske ikke hos alle.

Jeg er enig med dem, der har sagt, at den nuværende lov for vore museer er en god lov. Den har været af stor betydning for opbygningen af vores museumsvesen, således at det i dag har et acceptabelt og tilfredsstillende niveau. I virkeligheden er det vel ganske imponerende, at vore museer, som ligger spredt ud over hele landet – med en utrolig fin geografisk spredning – har et besøgstal, der nærmer sig 8 millioner besøgende om året. Jeg har siddet og tænkt på – men ikke haft mulighed for at undersøge det nærmere – om vi i virkeligheden har nogle andre institutioner eller foretagender, der samler en så stor interesse, som vore museer gør. Det be-

kræfter i hvert fald, at vi har et godt museumsvesen, og at det har befolkningens interesse. Jeg mener altså at kunne konstatere, at vi har opbygget et højt niveau – formentlig også takket været det, som nogle kaldte gulerodseffekten, altså at staten ydede sin del til opbygningen af museerne.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi har haft en helhed i vort museumsvesen, at helhedstanken er slået igennem og har virket – formentlig også takket være museumsnævnets virksomhed, som jeg ganske rigtigt andetsteds har karakteriseret som en dygtig indsats.

Jeg mener også, som jeg skrev det samme sted, at museumsnævnet fortsat vil få mulighed for at øve sit dygtige arbejde til gavn for museerne. Det, der sker med museumsnævnet med den reduktion, der foreslås, er blot, at vi – i overensstemmelse med de overvejelser, vi gør os i øjeblikket om at forenkle og decentralisere – flytter nogle mere administrative, tekniske opgaver væk fra museumsnævnet, lægger dem ud i det lokale led, men bibeholder en række af museumsnævnets hidtidige aktiviteter, som jo især er gået ud på at vejlede og rådgive og støtte vore museer. Det forventer jeg at museumsnævnet fortsat kan gøre med den bemanding, som det vil have fremover.

Det er rigtigt, som det er sagt, at de overvejelser, der på et vist tidspunkt blev gjort i forbindelse med forberedelsen af denne revision af loven, gik ud på at lægge museumsnævnet ud til amtlig administration gennem en bloktilskudsordning. Det er også rigtigt, at det var museerne meget lidt begejstrede for. Der er nogle, der har sagt det stærkere. Derfor blev det forslag aldrig lagt frem. Det blev bearbejdet, det blev diskuteret, men det blev aldrig lagt frem.

Jeg har som sagt fundet, at den model, som dette lovforslag bygger på, er en bedre model, og jeg har også god grund til at tro, at det mener museumsfolkene, som jeg jo har haft lejlighed til at have en konference med – netop om det emne og om de spørgsmål, som er på dagsordenen her i dag. Jeg vil godt have lejlighed til at sige, at det var en utrolig god og konstruktiv konference, hvor deltagerne, nemlig museumsfolkene og de kommunale repræsentanter, på en god måde bidrog til at afklare, hvordan vi skulle forsøge at udforme en ny lov.

De gjorde det selvfølgelig under indtryk af det, som jeg havde meddelt var betingelserne,

[Kulturministeren]

nemlig at der ikke var flere statslige penge til museumsvirksomhed på dette tidspunkt. Ved samme lejlighed præsenterede jeg i øvrigt den model, som lovforslaget bygger på, med et fast statstilskud. Det lå i diskussionen, at hvis man skulle forsøge en sådan fremgangsmåde, så var det vigtigt, at den ikke bremsede helt for nye initiativer, at der altså ikke blev tale om en statisk orden.

Det var vigtigt, at man kunne sikre godkendelsen af nye museer. Det er også sket – fire nye museer. Det var vigtigt, at man kunne etablere en museumshøjskole. Det sker. Der var også andre ting, der var vigtige. Det lå klart for alle, vil jeg mene, ved den lejlighed, at det skulle man søge at gennemføre inden for den bestående ramme. Det er det, der er sket her.

Derfor er det selvfølgelig sådan, når vi tager udgangspunkt i en fast tilskudsordning, men samtidig skal tilgodese enkelte af de nye initiativer, at der må blive et mindre provenu til museerne. Men det er jo ikke nogen dramatisk nedgang. Der er jo ikke tale om, vil jeg sige til fru Jette Pors og andre, at der spares på feltet. På trods af, at staten har behov for at spare – det ved fru Jette Pors og hendes parti, der har siddet med i finanslovforhandlingerne – på trods af, at vi har behov for på en lang, lang række områder at finde besparelser blot for at holde balance i det statslige budget, så spares der ikke en eneste krone på museernes rammebevilling, ikke en eneste krone. Der forsøges en bedre fordeling af midlerne, som tilgodeser flere behov, flere ønsker i museumsverdenen, ønsker, som jeg i øvrigt har delt med museumsverdenen og med næsten alle ordførerne.

Når det siges her i dag, at nu ved museerne ikke, hvad de har at rette sig efter, nu bliver det alles kamp mod alle, så mener jeg, det er en helt forkert udlægning. Man ved lige bestemt, hvad man har at rette sig efter. Man får nemlig et fast statstilskud, der så i øvrigt skal forholde sig som sædvanlig til, at der også er en kommunal medfinansiering.

Hvis man havde valgt en anden model, hvis man f.eks. havde valgt museumsnævnets model, som nogle ordførere har nævnt i dag, så ville det let blive alles kamp mod alle, for så var der stadig væk kun det samme rammebeløb til rådighed for museerne, men de, der var i stand til hjemmefra, fra de kommunale myndigheder, at få en øget bevilling til deres museum, ville lu-

krere på en sådan ordning, som ville gå ud over museer, der lå i kommuner, hvor man ikke ville yde et større beløb. De sidstnævnte museer ville automatisk få en nedgang i deres bevillinger. Det ville blive alles kamp mod alle.

Jeg har meget seriøst overvejet museumsnævnets model. Når jeg har afstået fra at benytte den, var det lige bestemt, fordi det ville kunne blive – jeg bryder mig ikke så meget om udtrykket – alles kamp mod alle. Man ville komme ud for, at nogle museer kom i klemme, fordi der var andre kommuner, som havde råd til at øge deres bevillinger.

Nu har vi altså valgt denne model. Jeg mener, det er den bedste og mest retfærdige. Den tager udgangspunkt i det sidste kendte regnskab. Man kender det beløb, man vil få. Det betyder for nogle museer en nedgang. Det betyder for andre museer en forøgelse af deres statslige bevilling. Det afspejler, at man også i det lokale led er afhængig af, hvad den enkelte kommunalbestyrelse bevilger til museet. Det går åbenbart også op og ned, ganske som vi kender det fra virkelighedens verden.

Fra flere ordføreres side er der udtrykt nogen skepsis med hensyn til, hvad kommunerne i fremtiden vil bevilge til museumsvirksomhed. Det er der i øvrigt ikke nogen der kan sige noget præcist om. Men jeg mener, al erfaring viser, at kommunerne har vist museerne stor opmærksomhed. Jeg har ingen grund til at tro, at der ikke også i fremtiden vil være stor opmærksomhed over for vore museer med den betydning, de har, og jeg vil tillade mig at sige den stigende betydning, de har, også folkeligt. Som hr. Ole Bernt Henriksen sagde, har museerne fra deres oprindelse haft stor betydning for de lokale samfund. Derfor vil de fortsat have kommunernes bevågenhed.

De, der synes, at det står så elendigt til, skulle tage og rejse ud og se nogle af de nye initiativer. Det kunne være, jeg skulle tilbyde ved lejlighed en ny tur for Kulturudvalget, når vi igen får sparet sammen. Så kunne vi tage ud og se en række af de nye initiativer. På trods af vanskeligt økonomiske kår – og det er der jo, det ved vi – bygges der nye museer. Trapholt er nævnt i dag. Brandts Klædefabrik har udvalget haft lejlighed til at se. Jeg har lige været med til – men det er nu på et andet felt – at indvi en musikskole. Sådan kan man rejse landet rundt og se, at der er en række kulturelle initiativer, som be-

[Kulturministeren]

kræfter, at vi har et levende kulturliv her i landet. Vi har også de lokale myndigheders bevilgning, og vi har befolkningens interesse for disse ting.

Der er rejst et par enkelte spørgsmål undervejs. Hr. Helge Sander talte om et øget udlån fra de museer, der ligger med store magasiner. Det er en tanke, jeg har megen sympati for. Der sker i øvrigt et betydeligt udlån fra nogle museer – især fra Statens Museum for Kunst. Generelt synes jeg, det vil være ønskeligt at gennemføre sådanne udlånsordninger, så flest mulige mennesker har lejlighed til at se den kunst, der er indkøbt, når man i øvrigt tager hensyn til, om det kan gøres forsvarligt. Man kan ikke altid sende malerier landet rundt, idet de kan tage skade af det. Fugtighedsforhold m.v. spiller ind for visse typer af malerier. Man må selvfølgelig iagttage de hensyn, der er nødvendige for at værne om vores kulturarv på dette felt. Men ellers er jeg åben over for, at vi kan åbne så meget som muligt for udlån, så folk kan se den kunst, der er til rådighed på vore museer.

Hr. Lysholm Christensen gav i sit indlæg udtryk for den opfattelse, at jeg her og nu mente, at vi kunne flytte penge andre steder fra til museumsverdenen. Det mener jeg ikke der er belæg for i det, jeg har sagt. Nu har jeg ikke udsendt nogen pressemeddelelse, men jeg har været ude i landet og diskutere, som vi politikere jo gør, og ved den lejlighed sagde jeg lidt om sagen i relation til teaterområdet. Det havde noget at gøre med, at vi inden for den samlede teaterbevilling måske kunne prioritere anderledes og mere hensigtsmæssigt.

Man kan godt have det synspunkt, at man kan flytte bevillinger fra ét område til et andet, men som landet ligger nu, er der tale om, at museerne vil få nøjagtig den samme statsbevilling, som de hidtil har fået, totalt, og så er der tale om en lidt ændret fordeling.

Afsluttende vil jeg sige, at netop det, at vi foreslår, at vi ser på denne ordning om 2-3 år, er en understregning af, at vi ønsker selvfølgelig ikke, at der er nogle museer, der skal komme i klemme ved denne omlægning af tilskudsformen. Det er i øvrigt også grunden til, at vi det første år har afsat ekstra midler til eventuelt at kunne – hvis nogle vil kalde det sådan – forbedre skader, som måtte være opstået. Og når vi er nået 2-3 år frem, er vi gerne med til at se nærmere på, om ordningen har virket tilfredsstillende.

Jeg skal i øvrigt erklære mig villig til at støtte udvalget alt, hvad jeg kan, med henblik på, at vi kan få samlet et flertal, som kan gennemføre et hensigtsmæssigt, brugbart forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det om vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om voksenuddannelsesstøtte.
Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).
(Fremsat 12/1 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Jytte Andersen (S):**

Dette forslag er deprimerende set med de mange uddannedes øjne. Det er beskæmmende i relation til aftalepartnere og undergraver enhver troværdighed i politiske udsagn. Det er dybt deprimerende, at dette forslag fremsættes mindre end tre måneder efter, at både statsministeren og kulturministeren i Folketingets Uddannelsesudvalg klart har tilkendegivet, at det forslag, som regeringen arbejdede på, omhandlede både en uddannelsesløn og en uddannelsesret.

Det er dybt deprimerende, at aftaler ikke kan indgås og overholdes med landets kulturminister. Det er dybt skuffende, at grundlaget for en BFU-reform rives væk, det grundlag, der blev skabt, da det tidligere alternative flertal, S, SF og Det Radikale Venstre, stemte 50 mio. kr. ind på finansloven sidste år til udmøntning af punkt 6 og punkt 7 i det tidligere Radikale Venstres 10-punkts-program. Læren af dette forløb er desværre, at aftaler ikke er til for at blive overholdt.